03/02/2021

Обиљежено 97 година од смрти Алексе Шантића

Српско културно и просвјетно друштво “Просвјета”, Градски одбор Мостар, Српско пјевачко и културно-умјетничко друштво “Гусле”, и Црквена општина мостарска обиљежили су 97 година од смрти великог мостарског пјесника Алексе Шантића, преноси Српско просвјетно и културно друштво ”Просвјета” Градски одбор Мостар.

Тим поводом јутрос је на гробљу Бјелушине служен помен и положено цвијеће.

Вршилац дужности предсједника СПКД “Просвјета”, Градски одбор Мостар, Сања Бјелица Шаговновић нагласила је да “Просвјета” чува сјећање на највећег пјесника Мостара и на темељима које су поставили Шантић и његови савременици зидају српску културу и српску заједницу у Мостару.

Она је подсјетила да Мостар не памти сахрану какву је имао Шантић, кога је испратио цијели Мостар.
“Остало је записано да су Шантићев ковчег из Српског дома на рукама изнијели чланови друштава “Гусле” и “Хрвоје”, те да се погребна поворка

кретала чак пет сати кроз Мостар. Шантића је на посљедњи починак својом молитвом тада испратио и мујезин са Церничке џамије. Жалио је тада народ био православни, католички или муслимански", навела је Бјелица-Шаговновић.

Она је нагласила да Шантић и данас живи у његовом Мостару чије име је пронио широм свијета.

Предсједник СПКУД "Гусле" Радислав Тубић рекао је да је Шантић један од најзаслужнијих људи за развој књижевности у Мостару, те српске културе, али и оснивање друштава "Гусле" и "Просвјета", чији је био предсједник, односно потпредсједник.

"Шантић је свој живот посветио нашим друштвима, а ми ћемо све док постоје друштва чувати сјећање на лик и дјело Алексе Шантића", навео је Тубић.

Алекса Шантић рођен је 27. маја 1868. године у Мостару, гдје је провео највећи дио свог живота.

Отац му је умро у раном дјетињству, па је живио у породици стрица Миха званог "Аџа". Имао је два брата, Јефтана и Јакова, и сестру Персу, док му је друга сестра, Зорица, умрла још као беба.

Пошто је живио у трговачкој породици, укућани нису имали довољно разумијевања за његов таленат. Завршио је трговачку школу у Трсту и Љубљани, а потом се 1883. године вратио у Мостар.

У граду је затекао "необично мртвило", које је било посљедица "угушеног херцеговачког устанка против Аустрије". У прво вријеме био је прилично повучен, водио је књиге у породичној трговини, те читао листове и књиге до којих је могао доћи у Мостару.

Неколико година касније започео је свој књижевни и друштвени рад. Највећа дјела стварао је крајем 19. и почетком 20. вијека. Аутор је антологијских пјесама "Остајте овдје", "Емина", "Вече на школу", "Не вјеруј", "Претпразничко вече", а његов пјеснички опус чини више од 700 пјесама.

Почетком 1887. године постао је сарадник "Голуба", затим часописа "Босанска вила", те "Нове Зете", "Јавора", "Отаџбине".

Наредне године основао је Српско пјевачко друштво "Гусле", а потом је изабран за првог потпредсједника мостарског пододбора "Просвјете". Припадао је мостарском кругу књижевника окупљеном око листа "Зора", који

је покренуо с Јованом Дучићем и Светозаром Ћоровићем.

У Првом свјетском рату аустроугарске власти хапсиле су га као “истакнутог српског националисту”.

На почетку свог пјесничког стваралаштва био је под утицајем српских пјесника Бранка Радичевића, Јована Јовановића-Змаја и Војислава Илића, али је потом изградио властити пјеснички израз, карактеристичан по елегичним и родољубивим мотивима.

Своју највећу пјесничку зрелост Шантић је достигао између 1905. и 1910. године када су и настале његове најљепше пјесме. Шантићева поезија је пуна снажних емоција, љубавне туге, али и бола и пркоса за социјално и национално обесправљен народ коме је и сам припадао. Његова муза је на размеђу љубави и родољубља, идеалне драге и напаћеног народа.

Родољубива поезија је поезија родне груде и домаћег огњишта /”Моја отаџбина”/, а у неким од својих најпотреснијих пјесама Шантић пјева о патњи оних који заувијек напуштају домовину и одлазе у туђи свијет /”Остајте овдје”, “Хљеб”/. Шантић наглашава патњу и мучеништво као најважније моменте у историјској судбини српског народа /”Ми знамо судбу”/.

Љубавна поезија мостарског пјесника развила се под јаким утицајем севдалинке. Амбијент његових љубавних пјесама је амбијент баште, бехара, хамама, шедрвана..., а дјевојке које се појављају у његовим стиховима су скривене љепоте, окићене ђерданима. Таква је пјесма “Емина”, а дух те пјесме је толико погођен да је пјесма ушла у народ и пјева се као севдалинка.

Изабран је за дописног члана Српске краљевске академије 3. фебруара 1914.
Више школа у Републици Српској и Србији, те једна школа у Сарајеву носе његово име. По њему је названо и једно мјесто у Војводини.

У Мостару само у трећини његове улице данас стоји табла с његовим именом, а гимназија која је носила пјесниково име такође је преименована у Гимназију Мостар.

У његовом граду је остао само Шантићев парк гдје се налази и његов споменик.

Српско просвјетно друштво “Просвјета” Градски одбор Мостар и Српско пјевачко и културно-умјетничко друштво “Гусле” у Мостару сваке године организују “Шантићеве вечери поезије”, а сваке треће године на

манифестацији се додјељује и Књижевна награда “Алекса Шантић”.

mitropolija.com